

Przemówienie JM Rektora Uniwersytetu Gdańskiego, prof. dr. hab. Piotra Stepnowskiego, z okazji 52 rocznicy powołania uczelni

Wysoki Senacie, droga społeczności naszej uczelni, koleżanki i koledzy z Wydziału Ekonomicznego – gospodarza dzisiejszego święta, dostojni goście!

Począwszy od tego roku postanowiliśmy co roku organizować nasze doroczne święto na innym wydziale. W ten sposób chcemy umożliwić naszym dostojnym gościom poznanie całej naszej uczelni, uzmysłwić nam, w jak wielu miejscach funkcjonujemy i jak różnorodni jesteśmy. Dla każdego z wydziałów jest to z kolei okazja do lepszego zaprezentowania się szerokiej społeczności Uniwersytetu Gdańskiego i wszystkim tym, którzy zaszczycają nas swoją obecnością.

Dzisiaj trudno jest nam jednak cieszyć się w pełni 52 rocznicą powołania Uniwersytetu Gdańskiego. Jesteśmy w żałobie po odejściu naszego znakomitego kolegi, profesora Tadeusza Dmochowskiego – senatora Uniwersytetu Gdańskiego, dziekana Wydziału Nauk Społecznych, nadto właśnie mijają 23 dni od haniebnego ataku Federacji Rosyjskiej na Ukrainę. Dramatyczne wydarzenia, które rozgrywają się na terytorium naszego wschodniego sąsiada, przerażają skalą ofiar i zniszczeń. Wobec tej tragedii nie pozostajemy obojętni. Od pierwszych chwil członkowie naszej społeczności włączają się do wszystkich akcji pomocowych organizowanych w naszym regionie. Organizujemy zbiórki i przesyłamy dary potrzebującym.

Przygotowujemy się również do przyjęcia studentów uchodźców z Ukrainy tak, jak przyjmowa-

Fot. Alan Stocki/UG

liśmy ich po zajęciu przez Rosjan Krymu w 2014 roku. Pierwsze osoby już podejmują naukę na uniwersytecie. Włączamy też w codzienne życie naszej społeczności naukowców, którzy przyjeżdżają do Trójmiasta. Chcemy, żeby nie tracili wiary w ludzi, żeby zdobywali wiedzę i doświadczenie, żeby mogli kontynuować badania, żeby czuli się zaopiekowani.

Dla wszystkich chętnych zorganizowaliśmy dosłownie w kilka dni intensywne kursy języka polskiego, szkolimy też tych, którzy chcą uczyć naszego języka napływających uchodźców. Dzisiaj współpracujemy z całą rzeszą wolontariuszy, przede wszystkim z naszymi studentami i absolwentami, którzy na co dzień swoimi umiejętnościami językowymi wspierają szkoły, urzędy i organizacje nie tylko w Trójmieście, ale i w całym kraju. Przygotowujemy też intensywnie kolejnych nauczycieli i lektorów do glottodydaktycznego nauczania języka polskiego ukraińskich studentów, którzy chcą kontynuować przerwana naukę na naszej uczelni.

Wierzmy z całych sił, że Ukraina obroni swoją niezawisłość! Wiemy też, że nasi ukraińscy przy-

jaciele w większości będą chcieli jak najszybciej wrócić do siebie, przecież są potrzebni swojemu krajowi, żeby odbudować go i przywrócić stabilność państwa ukraińskiego. Do czasu ustania wojny musimy jednak zrobić wszystko, aby im jak najlepiej pomóc. Dziękuję wszystkim za tę moc dobra, która uwolniła się w tak wielu działaniach, ale też nieustannie proszę o więcej, bo wiemy, że przed nami wciąż wiele do zrobienia.

Oksana Zabużko – jedna z czołowych ukraińskich pisarek, nazywana „ukraińską Lady Hamlet”, która gościła we wtorek w Gdańsku, z dużą przenikliwością i ogromną kulturą erudycją diagnozuje „nieodrobione lekcje” XX wieku, z jego apokaliptycznymi i totalitarnymi tendencjami. Pisze o tym, że świat się zmienia, przekracza jakąś fatalną granicę. Przywracając swoją tożsamość w wojnie o niepodległość, Ukraińcy nareszcie, po raz pierwszy zobaczyli, jak wiele mają światu do opowiedzenia. Jeśli tylko tym razem świat ich posłucha. Ten niewyobrażalny rozmiar migracji uchodźców z Ukrainy to dla nas drogocenna okazja do wejścia

w dialog z inną kulturą, szansa na zaangażowanie w budowanie międzynarodowej, wieloetnicznej, wielojęzycznej wspólnoty.

Ukraina – kraj o wielowiekowej historii – tak naprawdę dopiero teraz miała szansę od czasów wojny i upadku Związku Sowieckiego zmierzyć się z reformami, które, jak wiemy z własnej historii, nie są łatwe, ale są konieczne, żeby państwo mogło funkcjonować w systemie demokratycznym, a gospodarka mogła się coraz dynamiczniej rozwijać. Dla Polski taką reformą był wprowadzony 1 stycznia 1990 roku tak zwany plan Balcerowicza. Choć wzbudzał i wzbudza on gorące dyskusje, z perspektywy lat nie pozostawia chyba wątpliwości, że był polskiej gospodarce po prostu niezbędny w okresie przełomu, który dokonał się po 1989 roku.

Reformę i jej twórcę docenił Senat Uniwersytetu Gdańskiego, który w 2006 roku przyznał profesorowi Leszkowi Balcerowiczowi tytuł doktora honoris causa „za wybitny, twórczy wkład w proces transformacji ustrojowej w Polsce oraz za niestrudzoną dbałość o stan finansów publicznych, stabilność polskiego pieniądza, a także za upowszechnianie rzetelnej wiedzy ekonomicznej w społeczeństwie”.

Ustanawiając w Uniwersytecie Gdańskim honorowe katedry imienne, patronem jednej z nich uczyniliśmy Eugeniusza Kwiatkowskiego. W Gdańsku, mieście wolności, także wolności gospodarczej, nie mogło być inaczej. Eugeniusz Kwiatkowski był pierwszym doktorem honoris causa naszej *Alma Mater*, wybitnym ekonomistą i mężem stanu, którego śmiała wizja doprowadziła między innymi do budowy – praktycznie na piaskach, bez wcześniejszej infrastruktury – portu i miasta Gdyni.

To zaszczyt dla nas, że pierwszą z trzech katedr imiennych, których utworzenie jest zamierzonym i właściwym nawiązaniem do zachodniej tradycji uniwersyteckiej, obejmie wybitny naukowiec, ekonomista-wizjoner – profesor Leszek Balcerowicz, któremu już teraz w imieniu społeczności naszej uczelni gorąco dziękuję za to, że zgodził się objąć tę katedrę w roku akademickim 2022/2023 i wesprzeć nas w tym czasie swoją wiedzą oraz doświadczeniem. Dziękuję Panie Profesorze!

Synergia działań gospodarczych w kraju to kapitał nie tylko obecnych, ale i przyszłych pokoleń. Kształcimy je, wierząc, że to, co robimy jest właściwe. Ale nie wiadomo, czy byłoby to możliwe, gdybyśmy nie trzymali kursu obwanego ponad 50 lat temu przez naszych poprzedników – rektorów Wyższej Szkoły Ekonomicznej i Wyższej Szkoły Pedagogicznej oraz pierwszego rektora Uniwersytetu Gdańskiego – profesora Janusza Sokołowskiego.

Nie możemy podziękować poprzednikom inaczej, niż kultywując pamięć o tym, czego dokonali. Pragniemy też podkreślić zasługi dla rozwoju naszej uczelni następców pierwszego rektora i prosić o przyjęcie tytułu profesora honorowego dwóch rektorów seniorów – profesora Marcina Plińskiego oraz profesora Bernarda Lammka w obecności i przy życzliwym poparciu dla tej idei rektora seniora profesora Zbigniewa Grzonki, który jest już doktorem honoris causa naszej uczelni.

Ten symboliczny gest jest ważny dla społeczności akademickiej, ponieważ wskazuje, że szanujemy tych, którzy mieli odwagę kierować złożoną instytucją, mierzyć się z wyzwaniem, rozbudowywać i unowocześniać największą uczelnię na Pomorzu.

Szanowni Państwo, powierzając dzisiaj katedrę imienia Eugeniusza Kwiatkowskiego profesorowi Leszkowi Balcerowiczowi i honorując rektorów seniorów tytułami profesorów honorowych, rozpoczynamy kolejny rozdział w historii Uniwersytetu Gdańskiego, w którym spletną przeszłość, teraźniejszość i przyszłość naszej *Alma Mater*.

Kontynuujemy też tradycję nagradzania podczas święta osób szczególnie dla uczelni zasłużonych – dzisiaj bowiem wręczymy nagrody „Nauczyciel Roku” im. Krzysztofa Celestyna Mrongowiusza, Nagrody Naukowe im. prof. Karola Taylora oraz medale Uniwersytetu Gdańskiego.

Współpraca, wzajemne porozumienie, wspólne badania naukowe to podstawa rozwoju uczelni, poza – co oczywiste – właściwym dofinansowaniem jej działań. Coraz więcej programów wsparcia naukowego i doskonałości naukowej chcemy kierować właśnie tam, gdzie możliwe jest wykorzystanie współpracy z innymi ośrodkami. Aby wesprzeć naszych naukowców i zachęcić ich do nawiązywania kontaktów naukowych, przygotowywania wspólnych projektów i pozyskiwania środków, a w końcu – po prostu wymiany doświadczeń z innymi naukowcami – zostały przygotowane zasady kompleksowej obsługi wizyt gości zagranicznych oraz pobytów badawczych i dydaktycznych profesorów wizytujących w UG. Dzięki konkretnym działaniom i finansom przyjęliśmy już w tym roku ośmiu profesorów wizytujących z zagranicy, a liczba ta z pewnością będzie rosła.

Umiejętność międzynarodowego uczenia to również nasz czynny udział w programie Uniwersytetów Europejskich – sojuszu nadmorskich uniwersytetów SEA-EU. W grud-

niu gościliśmy władze i grupy robocze uczelni partnerskich, trwają intensywne spotkania grup pracujących nad kluczowymi projektami wdrażania wspólnych programów kształcenia, zapewnienia większej mobilności kadry akademickiej, budowania wspólnej identyfikacji w ramach międzynarodowego kampusu. W styczniu do programu dołączyły kolejne uczelnie: z Włoch, Portugalii oraz Norwegii. SEA-EU 2.0 obejmie swoim zasięgiem prawie wszystkie europejskie akweny morskie, które tworzą północne, zachodnie i południowe fasady kontynentu europejskiego.

Ale nasz uniwersytet nie tylko rozwija się międzynarodowo. Staje się uniwersytetem otwartym na ludzi, wrażliwym na otoczenie społeczne i gospodarcze naszego regionu. W minionym roku powstały nowe jednostki ogólnouczelniane. Centrum Zrównoważonego Rozwoju, działające prężnie pod kierownictwem dyrektora profesora Sylwii Mrozowskiej, skutecznie promuje i rozwija ideę realizacji celów zrównoważonego rozwoju w różnych obszarach działalności uczelni. Znakomicie sprawuje się i wypełnia powierzona misję ochrony psychologicznej środowiska akademickiego – także teraz, w tym trudnym czasie – Centrum Wsparcia Psychologicznego z dyrektorem doktorem Agatą Rudnik. Niezwykle prężnie rozwija się również Centrum Doskonalenia Dydaktycznego i Tutoringu, kierowane przez doktor Ewę Szymczak, które ofertą kursów i webinarów z zakresu dydaktyki pogłębia nasze umiejętności pracy ze studentami. W nowych geopolitycznych warunkach szczególnie doniosłe znaczenie ma także aktywna działalność Międzynarodowego Centrum Studiów nad Granicami, kierowanego przez profesor Annę Ma-

zurkiewicz i profesor Miłosławę Borzyszkowską-Szewczyk, oraz Akademickiego Centrum Języka Polskiego i Kultury Polskiej pod kierunkiem doktor Ireny Chawrilskiej, współpracującego z profesorem Anetą Lewińską i dyrektorem Aliną Swebocką.

Jak państwo widzą, wiodącą rolę w tych organizacjach odgrywają nasze wybitne naukowczynie, dlatego tak ważne było dla nas ustanowienie *Planu wdrażania polityki równości płci w Uniwersytecie Gdańskim – działania równościowe na lata 2022–2023*. Szczegółowa analiza przeprowadzona przez zespół kierowany przez profesor Ewę Łojkowską wykazała konieczność podjęcia uregulowań działań prawnych w tym zakresie, ale również mechanizmów, które mają zapobiegać wszelkim przejawom nierówności w tym obszarze. W ramach wdrażania planu od kilku dni na stronie internetowej Kobiety w nauce, zamieszczonej w naszej uczelnianej witrynie, można zapoznać się z dokonaniem naszych wspaniałych naukowczyń. Nie sposób nie nawiązać w tym duchu do dwóch Gdańskich Nobli – nagród im Jana Heweliusza, które w tym roku otrzymały dwie wybitne badaczki z Uniwersytetu Gdańskiego – profesor Ewa Łojkowska i profesor Małgorzata Omilanowska-Kiljańczyk.

Rozwija się współpraca w ramach Związku Uczelni Fahrenheita, który Uniwersytet Gdański buduje wraz z zaprzyjaźnionymi uczelniami: Gdańskim Uniwersytetem Medycznym i Politechniką Gdańską. Wspólnie wdrażamy moduły informatyczne, razem reprezentujemy cały ośrodek gdański na targach i imprezach krajowych oraz zagranicznych, podejmujemy szereg inicjatyw identyfikujących nasz związek w obszarze działań naukowych,

organizacyjnych czy też sportowych. Cykl debat, które prowadzone były na wszystkich trzech uczelniach, a zakończyły się w grudniu ubiegłego roku, uświadomił nam wszystkim, że jeszcze mamy wiele obszarów, które możemy wspólnie zagospodarować z korzyścią dla wszystkich członków naszej gdańskiej społeczności akademickiej. Wczoraj w Dworze Artusa doszło do uroczystego podpisania *Deklaracji Wspólnoty Fahrenheita*, która jest kolejnym krokiem do integracji naszych uczelni i utworzenia federacji Uniwersytetu Fahrenheita. W maju tego roku planujemy uroczyste uczcić urodziny naszego patrona, organizując nową odsłonę Dni Nauki pod adekwatnym do osiągnięć wielkiego gdańskiego fizyka tytułem: „Podnosimy temperaturę w mieście”.

Już dziś na dowód tego, że nasze związkowe inicjatywy przynoszą realne korzyści, wręczmy okolicznościowe czekie, które młodzi naukowcy otrzymają w ramach nagrody w konkursie Young Fahrenheit. Nagrody te mają wzmocnić nie tylko naszych młodych pracowników uczelni, ale też skutecznie aktywizować niezwykle potężny potencjał, który tkwi w najmłodszej części społeczności naszej *Alma Mater*. To nie tylko nasi młodzi naukowcy – świetnie wykształceni, pełni chęci i zapału, ale także studenci, którzy w ostatnich dniach, organizując spontanicznie wielką akcję zbiórki darów dla walczącej Ukrainy, pokazali, że można na nich liczyć w trudnych sytuacjach, a ich niezwykła siła tkwi we wspólnej pracy ramię w ramię dla dobra innych. Za to serce i zapał dziękuję naszym wspaniałym żakom. Zarówno im, jak i wszystkim nam życzę tego, co w tej chwili jest dla nas najważniejsze: żebyśmy wkrótce mogli cieszyć się pokojem.